

พฤติกรรมการณ์ก่อสร้างและการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทย : ศึกษาเฉพาะชาวจีน

ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

นางลุ่มน อยู่สิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาควิชาการประถมศึกษาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-246-5

008870

i 18031675

COMMUNICATION BEHAVIOR AND THAI CULTURAL ASSIMILATION: A STUDY
OF CHINESE IN CHIANG MAI MUNICIPAL AREA

Mrs. Sumon Yuesin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements

for The Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์   พฤติกรรมการสื่อสารและการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทย :
 ศึกษา เฉพาะชาวจีนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
 โดย   นางลุ่มน   อยู่สิน
 ภาควิชา   การประชาสัมพันธ์
 อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.กริช   สิบสนธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บูณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณรัตน์ โอบาท)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.กริช   สิบสนธิ์)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล   วิรุฬห์รักษ์)

..... กรรมการ
 (ดร.ทวี   ธีระวงศ์เสร์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรมการณ์สื่อสารและการผล้มกลมกสึนเข้ากับวัฒนธรรมไทย ศึกษาเฉพาะข่าวสึนในเขตเทศบาลนครเชียงงใหม่
ชื่อ	นางลุ่มน อยู่สึน
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองค้าสตราจารย์ ดร.กริช สึบลัสนธิ์
ภาควิชา	การประข้าสัมพันธ์
ปีการศึกษา	2526

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการณ์สื่อสารที่เปิดรับสื่อมวลชนและบ้จสัยต่าง ๆ ที่ทำให้ข่าวสึนในเขตเทศบาลนครเชียงงใหม่มีการผล้มกลมกสึนเข้ากับวัฒนธรรมไทย

วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่อุ้ที่มีบิดาหรือมารดาเป็นคนสัญชาติจีนโดยกำเนิด มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงงใหม่ จำนวน 148 ตัวอย่าง วิธีการลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการลุ่มแบบมีระบบและแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่อ้อยละ การทดสอบค่าความแปรปรวน (Analysis of Variance) การทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) การหาค่าสัหสัมพันธ์ การทดสอบแบบ t-test และการทดสอบเครื่องหมาย (Sign-test)

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชนซึ่งได้แก่วิชญ หนังสัือพิมพ์ โทรทัศน์และภาพยนตร์ มีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน และพบว่าสื่อมวลชนบางประเภทได้แก่วิชญและภาพยนตร์ มีผลต่อการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูดในชีวิตประจำวัน ส่วนในด้านการศึกษาไทยและสึนนั้น ไม่พบว่าสื่อมวลชนประเภทใดที่มีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการยึดถือประเพณีทั้งสองฝ่ายแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนสื่อมวลชนที่เปิดรับ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดรับจำนวนมากหร่อน้อย ไม่มีผลต่อผลการผล้มกลมกสึนทางวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนบ้จสัยอื่น ๆ เช่นเพศ พบว่า

เพศชายหรือเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันในด้านการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรม บัณฑิตที่พบว่ามีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมได้แก่อายุ การศึกษา อาชีพและความผูกพันภายในกลุ่มวัฒนธรรมเดียวกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนมีใช้บัณฑิตที่สำคัญเพียงบัณฑิตเดียวในการทำให้ชาวจีนมีการผลักรวมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทย หากยังจะต้องมีบัณฑิตอื่น ๆ มาสนับสนุนอีกด้วย

สำหรับสภาพของการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวจีนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อยู่ในระดับที่มีการผลักรวมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมได้ดี จะเห็นได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ชื่อตัวและชื่อสกุลเป็นไทย และนิยมใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูดกับคนในครอบครัว และในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น ส่วนการยึดถือประเพณีนั้น ส่วนใหญ่จะยึดถือประเพณีไทยและจีนควบคู่กันไป โดยไม่ละทิ้งประเพณีจีนที่ได้ปฏิบัติสืบมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงเนื้อหาของสื่อมวลชนต่าง ๆ ให้มีการส่งเสริมให้ชาวจีนมีความรู้สึกผูกพันต่อประเทศไทยมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะให้ผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไปได้ศึกษาบัณฑิตที่ก่อให้เกิดการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากวัฒนธรรมทางด้านการใช้ภาษาไทย ทัศนคติ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย และการยึดถือประเพณี รวมทั้งเสนอให้มีการศึกษา พฤติกรรมการสื่อสารและการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในสังคมไทยต่อไป

Thesis Title   Communication Behavior and Thai Cultural
                         Assimilation: A Study of Chinese in ChaingMai
                         Municipal Area
Name   Mrs.Sumon Yuesin
Thesis Advisor   Associate Professor Krich Suebsonthi, Ph.D.
Department   Public Relations
Academic Year   1983

ABSTRACT

This study aims at studying the Chinese behavior in Chaing Mai municipal area in mass media exposure and finding out factors which assimilate the Chinese to Thai culture.

The survey research methodology is used the data are gathered from the sampled group by the questionnaire. The sampled group consists of 148 people who were born to Chinese fathers or mothers with Chinese nationality. They are 15 years of age and over, both male and female, have been living in Chaing Mai municipal area. The sampled group is selected by systematic and purposive sampling. The data are analyzed in percentage, analysis of variance, Chi-Square, correlations, T-test and Sign test.

The research findings show that the frequency of mass media exposure such as to radio, newspapers, television and film has quite a substantive influence on the respondents' attitudes

and behaviors. Some particular mass media, such as radio and film are found affecting the daily Thai language usage. No specific mass medium is found influencing the holding of Thai and Chinese culture differently. Besides, the varying amount of the mass media exposure is found not affect the cultural assimilation of the respondents.

Regarding, male and female respondents, there is no difference in cultural assimilation. Factors that are found related to cultural assimilation are age, education, occupation and bond within the ethnic network. It is also found that it is not merely the mass media playing an important role in assimilating the Chinese to Thai culture, but other factors are essential for their adaptation.

The Chinese in Chaing Mai municipal area assimilate to Thai culture considerably good. This can be justified when most of respondents change their Chinese first and family names to Thai and they prefer to use Thai in communicating with other family members. Meanwhile, they still keep their ascestral tradition.

Some suggestions for the mass media operation are offered. More emphasis should be place on the promotion of patriotism and Thai culture for the Chinese. Further research can be done in analyzing other factors establishing cultural assinilation as well as the adaptative behavior of other minority group in Thai society.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. กริช สิบสนธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้เสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา และตรวจแก้ไขความบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อย และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่ลุ่มบุมูล ถ้าหากไม่ผ่านการตรวจจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษา คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร. ทวี ธีระวงศ์เล็งรี แห่งกองเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ และ รองศาสตราจารย์ ดร. อรรวรณ ปิสิมธน์โอวาท ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ทางด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้สถิติในการวิจัย ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ และได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังคราม เขาวนศิลา แห่งภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และยังได้รับคำแนะนำ ทางด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย แห่ง ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และได้รับคำแนะนำในการออกแบบสอบถาม และเทคนิควิธีสุ่มตัวอย่างจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ สุระฤกษ์ แห่งภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกจากนี้ยัง ได้รับความร่วมมือและผ่อนผันอนุญาตเป็นพิเศษในด้านการปฏิบัติราชการจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ จงจิต เทียมทอง หัวหน้าภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุพาท สุภากุล ที่ได้ให้กำลังใจและช่วยเหลือตลอดมา จน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวมาแล้ว หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่อง ประการใด ผู้วิจัยขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุมน อยู่สิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญตาราง	๑
สารบัญภาพ	๓
บทที่	
1 บทนำ	1
✓ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
✓ สัมมุติฐานของการวิจัย	5
✓ ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
นิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
งานวิจัยในต่างประเทศ	15
งานวิจัยในประเทศไทย	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	23

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล	26
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	27
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	31
การวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	31
การวิเคราะห์ตามสัมมูลฐาน	42
วิเคราะห์สภาพการผลสัมฤทธิผลทางวัฒนธรรม	82
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	90
สรุปลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	90
สรุปการวิเคราะห์สัมมูลฐาน	90
การอภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะสำหรับผู้กระทำวิจัยต่อไป	98
.....	
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. การผลสัมฤทธิผลทางวัฒนธรรม.....	106
ภาคผนวก ข. ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวสิน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่	126
ภาคผนวก ค. แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	141
ประวัติผู้เขียน	151

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	เพศของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	31
2	อายุของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	32
3	คำสํานาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	33
4	สถานภาพสมรสของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	34
5	สัญชาติของบิดามารดาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....	35
6	การศึกษาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	36
7	การเรียนภาษาจีนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	37
8	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ภาษาจีนกับระยะเวลาที่เรียน.....	38
9	อาชีพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	40
10	รายได้ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	41
11	ความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชน	43
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการพูดภาษาไทย ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มผู้ฟังวิทยุระดับความถี่ต่างกัน.....	45
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการพูดภาษาไทยของผู้อ่าน หนังสือพิมพ์ในระดับความถี่ต่างกัน.....	46
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการพูดภาษาไทยของ ผู้ดูโทรทัศน์ในระดับความถี่ต่างกัน	47
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการพูดภาษาไทยของ ผู้ดูภาพยนตร์ในระดับความถี่ต่างกัน	48
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติและการปฏิบัติ ตามวัฒนธรรมของผู้ฟังวิทยุในระดับความถี่ต่างกัน.....	49
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติและการปฏิบัติตาม วัฒนธรรมของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ในระดับความถี่ต่างกัน.....	50

ตารางที่

18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติและการปฏิบัติ ตามวัฒนธรรมของผู้ดูโทรทัศน์ในระดับความถี่ต่างกัน	51
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติและการปฏิบัติ ตามวัฒนธรรมของผู้ดูภาพยนตร์ในระดับความถี่ต่างกัน	52
20	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการฟังวิทยุกับการยึดถือประเพณีไทย..	53
21	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการฟังวิทยุกับยึดถือประเพณีจีน	54
22	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์กับการยึดถือ ประเพณีไทย	55
23	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์กับการ ยึดถือประเพณีจีน	56
24	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการดูโทรทัศน์กับการยึดถือ ประเพณีไทย	57
25	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการดูโทรทัศน์กับการยึดถือ ประเพณีจีน	58
26	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการดูภาพยนตร์และการยึดถือ ประเพณีไทย	59
27	ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการดูภาพยนตร์และการยึดถือ ประเพณีจีน	60
28	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการพูดภาษาไทย ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มผู้เปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ	61
29	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติและการ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มผู้เปิดรับสื่อ ประเภทต่าง ๆ	62

ตารางที่

30	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนล้อมวलयน์ที่ติดรับกับจำนวน ประเพณีไทยที่ยึดถือ	63
31	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนล้อมวलयน์ที่เปิดรับกับจำนวน ประเพณีจีนที่ยึดถือ.....	64
32	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนประเพณีไทยที่ยึดถือ	66
33	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับจำนวนประเพณีจีนที่ยึดถือ	67
34	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการพูดภาษาไทย ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มอายุต่าง ๆ	68
35	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติและการ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มอายุต่าง ๆ...	69
36	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการยึดถือประเพณีไทย.....	70
37	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการยึดถือประเพณีจีน.....	71
38	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการพูดภาษาไทย ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มการศึกษาระดับต่าง ๆ.....	72
39	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติและการ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มการศึกษา ระดับต่าง ๆ	73
40	ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการยึดถือประเพณีไทย.....	74
41	ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการยึดถือประเพณีจีน.....	75
42	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการพูดภาษาไทย ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	76
43	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติและการ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ..	77

	หน้า
ตารางที่	
44 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการติดต่อประเพณีไทย.....	78
45 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการติดต่อประเพณีจีน.....	79
46 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันภายในกลุ่ม วัฒนธรรมเดียวกันกับการติดต่อประเพณีไทย.....	81
47 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันภายในกลุ่ม วัฒนธรรมเดียวกันกับการติดต่อประเพณีจีน	82
48 การไขข้อข้องใจและข้อสังเกตของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	83
49 การพูดกับคนในครอบครัวว่าแม่ภาษาที่ไป.....	84
50 ความคิดเห็นเรื่องความเชื่อในทางคำสอนพุทธ สังคมและ ประเพณี	86

รายการรูปภาพและแผนที่ประกอบ

		หน้า
รูปภาพที่		
1	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อระดับการล้มล้มกลมกลืน ทางวัฒนธรรม	17
2	การให้และการรับวัฒนธรรมระหว่างชนกลุ่มน้อยและ กลุ่มใหญ่	115
แผนที่		
1	แผนที่แสดง เขตเทศบาลนคร เชียงใหม่และแหล่งชุมชนชาวจีน.....	131